

Opinnäytetyö (AMK)
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö
2016

Hanna Forsman

PERHEIDEN TUKEMINEN PÄIVÄKODIN ALOITUKSESSA

– Aloitusopas päiväkotiki Naperonummen uusille perheille

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Hanna Forsman

PERHEIDEN TUKEMINEN PÄIVÄKODIN ALOITUKSESSA – ALOITUSOPAS PÄIVÄKOTI NAPERONUMMEN UUSILLE PERHEILLE

Toiminnallisen kehittämishankkeeni toimeksiantajana toimi yksityinen päiväkotikoti Naperonummi. Heillä ei ollut vielä päiväkodin aloitusopasta perheille, joten päätin toteuttaa heidän toiveensa ja tehdä sellaisen heille. Oppaaseen toivottiin laitettavan kuvaukset Naperonummen päiväkodista ja sen erityispiirteistä, päiväkodin aloitukseen liittyviä asioita kuten mukaan pakattavat asiat, lapsien reagoiminen aloitukseen sekä vinkkejä miten aloituksesta saataisiin tehtyä helpompi.

Tavoitteenani oli tehdä tuotoksestani mahdollisimman hyvä ja hyödyllinen niin perheille, kuin päiväkodin työntekijöillekin. Pyrin kirjoittamaan tekstin mahdollisimman selkeästi ja yksinkertaisesti, että se olisi kaikille ymmärrettävää, vaikka ei tuntisikaan päiväkotia entuudestaan.

Materiaalin opasta varten keräsin aluksi muiden päiväkotien aloitusoppaiden pohjalta, jonka jälkeen yhdessä toisen päiväkodin johtajan kanssa kävimme keräämässä tiedot läpi ja päätimme mitkä asiat tulisivat juuri Naperonummen oppaaseen. Tämän jälkeen tuli aika syventää tietoja juttelemalla Naperonummen työntekijöiden kanssa sekä etsimällä tietoa internetistä. Materiaalien hankinnan jälkeen kokosin oppaan. Kun olin saanut kirjoitettua kaiken valmiiksi, viimeistelin aloitusoppaan vielä kuvien kanssa, jotta sain siitä havainnollistavamman ja kiinnostavamman. Tämän jälkeen aloitusopas oli valmis.

Tuotoksen lisäksi kehityshankkeeseen kuuluu tietoperustaosio, jonka päätin jakaa kahteen osioon. Ensimmäinen osio kertoo päiväkodista perheille annettavana palveluna; mikä päiväkotikoti on ja mitä siellä tehdään, mitä on varhaiskasvatus sekä millaista on työntekijöiden ja vanhempien välinen yhteistyö.

Toinen osio puolestaan kertoo päiväkodin aloituksesta. Tämän osion aloittaa lapsen hoitajaansa muodostamat kiintymyssuhteiden kuvaukset ja niiden vaikutukset lapseen. Seuraavaksi kuvataan päiväkotiryhmän vaikutuksia lapseen ja lopuksi kuvaus päiväkodin aloituksesta ja asioista joita siihen liittyy.

Kehittämishankkeeni loppuun pohdin vielä omaa työskentelyäni, hankkeen eettisiä puolia sekä ammatillista kasvuani.

ASIASANAT:

Päiväkotikoti, päivähoito, varhaiskasvatus, päiväkodin aloittaminen, kiintymyssuhteet

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Social Services | Child, youth and family work

Spring 2016 | 36 + 2

Johanna Gadd

Hanna Forsman

SUPPORTING THE FAMILIES AT THE BEGINNING OF DAY CARE – A START GUIDE FOR THE NEW FAMILIES AT NAPERONUMMI KINDERGARTEN

The employer of my thesis was a private kindergarten Naperonummi. They didn't have a kindergarten start guide for families so I decided to execute their wishes and do that. The kindergarten's start guide tells about Naperonummi's kindergarten, their specialties and how families should start kindergarten. I also put in the start guide what children need in kindergarten, how they might react at first and tips how to help them.

My goal was to make the start guide good and useful to the families and to the employees too. It had to be also interesting and easy to read so everybody could understand it even though somebody doesn't be familiar with kindergartens before.

I collected materials from other kindergartens' start guides. Then I and one of the kindergarten's managers decided what I should put in the start guide. After that I began to write the start guide. When I had finished the writing part, I added pictures so the guide would be more demonstrative and interesting. Then the start guide was finished.

Besides creation part in my thesis, it has also information part. I shared information part to half. One half tells about kindergartens, how they work, what children and personnel do there and what is early childhood education and what kind of co-operation workers do with families.

The other half tells about how to start in kindergartens, what kind of attachment children has to their parents, and how that is shown. And how kindergarten group affects children.

In the end of my thesis I reflect how my work proceeded, ethical problems and my professional growth.

KEYWORDS:

Kindergarten, day care, early childhood education, starting kindergarten

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 PÄIVÄHOITO PERHEILLE TARJOTTAVANA PALVELUNA	8
2.1 Päiväkoti lapsen elinympäristönä	8
2.2 Varhaiskasvatus päiväkodissa	9
2.3 Päiväkodin työntekijöiden ja lapsen vanhempien välinen kasvatuskumppanuus	11
3 PÄIVÄHOIDON ALOITTAMINEN	14
3.1 Kiintymyssuhteet	14
3.2 Päiväkotiryhmän merkitys lapselle	15
3.3 Päiväkodin aloittaminen	17
4 LÄHTÖKOHDAT KEHITTÄMISHANKKEELLE	19
4.1 Kehittämishankkeen tausta	19
4.2 Kehittämishankkeen tavoitteet	20
4.3 Naperonummi kehittämishankkeen toimeksiantajana ja harjoittelupaikkana	21
5 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN	23
5.1 Kehittämishankkeen aikataulutus	23
5.2 Produktissa tarvittavan aineiston hankintamenetelmät	24
5.3 Produktin tekeminen	26
6 KEHITTÄMISHANKKEEN PRODUKTI	28
6.1 Opas vanhemmille päivähoidon aloitukseen	28
6.2 Produktin hyödyt ja käyttömahdollisuudet	29
7 POHDINTAA	31
7.1 Kehittämishankkeen luotettavuus	31
7.2 Kehittämishankkeen eettisyys	32
7.3 Ammatillinen kasvu	33
LÄHTEET	35

LIITTEET

Liite 1. Suunnitelma aloitusoppaasta

Liite 2. Naperonummen aloitusoppaan sisällysluettelo

TAULUKOT

Taulukko 1 Kehittämishankkeen aikataulu

23

1 JOHDANTO

Kun ajatellaan syitä, miksi lapset menevät päiväkotiin, tulee yleensä mieleen ensimmäisenä ajatus, että aikuisten on päästävä töihin ja pienet lapset eivät pärjää yksin sillä aikaa kotona. Päiväkoti olisi siis paikka, jossa lapset voisivat olla vanhempien töissä ollessa ja saada tarvittavaa hoivaa. Päiväkodin lähemmän tarkastelun jälkeen huomaa yleensä, että päiväkoti on paljon enemmänkin, kuin vain paikka jossa olla vanhempien poissa ollessa. Päiväkoti tarjoaa varhaiskasvatusta ja opettaa lapsille elämän tärkeitä asioita sekä toimii elinympäristönä usein suurenkin osan päivästä.

Päiväkodin tarjoamista asioista huolimatta, aloittaminen päiväkodissa on perheelle ja erityisesti lapsille iso asia. Perheen vuorokausirytmä saattaa muuttua, yhteinen aika vähenee ja uusia ihmeellisiä asioita tulee päivittäin. Perheen on yhdessä opetettava kokonaan erilainen elämäntapa ja tämän oppiminen voi olla haastavaa. Eikö siis päiväkodin koulutetun henkilökunnan tulisi auttaa perhettä tässä prosessissa kaikella mahdollisella tavalla?

Kehittämishankkeeni suuntautuukin juuri tähän; perheiden päiväkodin aloituksen tukemiseen. Kehittämishankkeeni alussa kuvaan teorian avulla päiväkotia kunnan tarjoamana palveluna, sen antamaa varhaiskasvatusta sekä päiväkodin työntekijöiden ja perheiden välistä yhteistyötä.

Yleisempien asioiden jälkeen on hyvä syventyä erityisesti päiväkodin aloittamiseen. Miten lapsen erilaiset kiintymyssuhteet vaikuttavat aloitukseen? Voisiko aloituksesta tehdä perheelle jotenkin helpompaa ja miten? Miten päiväkotiryhmä vaikuttaa lapseen? Entä millaisia asioita päiväkodin aloitukseen yleisesti kuuluu?

Toiminnallisen Kehittämishankkeen johdosta, pääsin tekemään päiväkotia Naperonummi Oy:ssä aloittaville perheille aloitusoppaan, päiväkodin aloituksen tueksi. Oppaaseen kokosin kaiken tarvittavan tiedon päiväkodin aloituksesta ja Naperonummen päiväkodista. Opas on sähköisessä muodossa, jotta se on helppo lähettää perheille tai muokata tarpeen vaatiessa.

Omaa tekemistään, työtään ja koko kehittämishanketta on syytä aina lopuksi arvioida ja pohtia. Niinpä kehittämishankkeen lopun omistan oman työni ja ammatillisen kasvun arvioimiseen.

2 PÄIVÄHOITO PERHEILLE TARJOTTAVANA PALVELUNA

2.1 Päiväkoti lapsen elinympäristönä

Päivähoitopalvelut kunnittain tulee järjestää niin, että ikäryhmittäin turvataan lapsen hoito ja kasvatustasapuolisesti (Asetus lasten päivähoitosta 16.3.1973/239). Päivähoitoa tarjotaan siis niille lapsille, jotka eivät täytä vielä oppivelvollisuuskäyttäjä (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36).

Päivähoito voidaan järjestää kunnissa kunnallisessa tai yksityisessä päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Päiväkoteja on tavallisia, arkisin yleisimmin 6.30 – 17.00 tai 18.00 välisenä aikana toimivia sekä vuoropäiväkoteja jotka ovat auki ympäri vuorokauden myös viikonloppuisin. Koska kehittämissuunnitelmiin sijoittuu tavalliseen päiväkotiin, tarkoitan työssäni normaaleja, arkisin toimivia päiväkoteja.

Päivähoitoa koskevissa asetuksissa on määritetty suhdeluku aikuisten ja lasten välillä. Yhtä hoito- ja kasvatustilaa kohden 3-6-vuotiaita lapsia voi olla seitsemän kokopäiväisesti ja 13 osa-aikaisesti. Alle 3-vuotiaita voi puolestaan olla neljä yhdellä aikuisella. (Sosiaali- ja terveysvirasto 2013.) Ryhmät muodostuvat siten, että yhdessä ryhmässä on kolmelle aikuiselle maksimissaan sallittu määrä lapsia.

Päiväkodeissa tarjotaan kokonaisvaltaisesti hoivaa, kasvatusta ja opetusta (Kalliala 2012, 20 - 21). Kaikki kolme ovat sulautuneet yhteen eikä niitä aina erota toisistaan.

Perushoivaan kuuluu lapsen perus hyvinvoinnista, kuten ruuasta, hygieniasta, liikkumisesta ja psyykkisestä kunnosta huolehtiminen (Tohtori 2016). Perushoiva toteutuu eniten ihan pienten lasten kanssa, koska pienten lasten kanssa aika menee pitkälti perus toimien tekemiseen, ruokailuun, vaippojen vaihtamiseen ja levosta huolehtimiseen. Vanhempien lasten, kuten yli 3-vuotiaiden kanssa pystyy

jo paremmin keskittymään myös opetuksellisempaan ja vuorovaikutuksellisempaan toimintaan, kuten käytöstapojen opetteluun ja itsenäiseen toimimiseen.

Perushoivan lisäksi päiväkodeissa tarjotaan kasvatusta ja opetusta. Päiväkodin kasvatusta ja opetus eroaa kuitenkin huomattavasti koulun tarjoamasta opetuksesta, sillä päiväkodeissa opetus ja kasvatusta tapahtuvat paljon huomaamattomammin, sulautettuna päivän toimintaan. Lapsille järjestetään kuitenkin viriketoimintaa musiikin, kuvataiteen ja liikunnan ja leikkien parissa (Ammattinetti 2016). Opetus tapahtuu näissä tilanteissa kuitenkin paljon huomaamattomammin kuin koulussa ja opetustilanne on paljon vapaampi ja rennompi kuin koulun luokahuoneessa opettaminen.

Päiväkodissa työskennellään moniammatillisesti. Moniammatillisuudella tarkoitetaan työskentelyä monien eri ammattiryhmiin kuuluvien tahojen kanssa (Ekström; Leppämäki & Vilén 2008, 103). Päiväkodin moniammatillisuus voidaan jakaa vielä kahtia työyhteisön sisäiseen yhteistyöhön ja ulkoiseen yhteistyöhön. Sisäisellä yhteistyöllä tarkoitetaan työyhteisön sisäisiä eri ammattien välisiä yhteistyöitä, kuten lastenhoitajien ja lastentarhanopettajien yhteistyötä. Ulkoisella yhteistyöllä tarkoitetaan puolestaan eri työyhteisöiden välisiä yhteistyöitä, kuten neuvoloiden ja päiväkotien välisiä yhteistyöitä. (Rantala & Määttä 2010, 160.)

Päiväkodin yhteistyötahoja on monia, mutta esimerkkejä yhteistyötahoista ovat neuvolat, erityislastentarhanopettajat, puheterapeutit, fysioterapeutit ja koulut. Moniammatillisuudella pyritään varmistamaan lapselle paras mahdollinen hoito ja tuki monien eri asiantuntijoiden avulla.

2.2 Varhaiskasvatusta päiväkodissa

Kasvatuksella tarkoitetaan kasvatettavan yksilön ja hänen kasvattajan välistä valtasuhdetta, jossa kasvattaja siirtää kasvatettavalle sen ajan kulttuurisia ja ajatuksellisia tapoja (Hujala ja Turja 2011, 42). Varhaiskasvatuksella puolestaan

tarkoitetaan kasvatukseen lisäksi, että se on suunnitelmallista ja tavoitteellista sekä pyrkii tukemaan lapsen kehitystä, kasvua ja hyvinvointia (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2015). Varhaiskasvatuksesta puhuttaessa tarkoitetaan alle kouluikäisille lapsille suunnattua kasvatusta.

Jokaiselle alle kouluikäiselle lapselle täytyy tarjota varhaiskasvatuksen mahdollisuus. Varhaiskasvatusta tarjotaan päiväkodissa, perhepäiväkodissa, esikoulussa sekä muissa leikki- ja kerhotoiminnoissa. (Opetushallitus 2015.) Perhe saa itse valita mikä tarjolla olevista palvelun tarjoajista on sille mieluisin. Kaikki vaihtoehdot ovat kuitenkin perheille vapaaehtoisia esikoulu mukaan lukematta. Esiopetus tuli pakolliseksi kaikille 1.8.2015. (Opetus ja kulttuuriministeriö 2016.)

Koska varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista, täytyy päiväkodin työntekijöiden miettiä ja suunnitella miten sitä toteutetaan. Suunnitelmallisuuden ja havainnollisuuden avuksi on luotu varhaiskasvatussuunnitelma, jota päiväkodin työntekijät yhdessä lasten omien vanhempien kanssa päivittävät. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen kehitystaso, osaaminen ja mahdolliset kehityskohteet. Suunnitelman avulla pystytään seuraamaan lasten kehitystä sekä huomioimaan lapsen yksilöllisyys ja vanhempien näkemys hoidosta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitost 2015).

Laadukasta varhaiskasvatusta tarjotakseen päiväkodin työntekijöiden tulee suunnitelmallisuuden lisäksi arvioida ja havainnoida lasta ja omaa varhaiskasvatustyyliään. Havainnointityylejä on kaksi: yksilöhavainnointi ja ryhmähavainnointi. Yksilöhavainnoinnissa havainnoidaan lapsen päivittäistä toimintaa pukemistilanteissa, ruokailuissa, toiminnoissa jne. Yksilöhavainnoinnissa havainnoija kerää tarkempaa tietoa lapsen kehityksestä ja lapsesta itsestään (Koivunen 2009, 25).

Ryhmähavainnoinnissa havainnoidaan puolestaan koko lapsiryhmän toimintaa; ryhmädynamiikkaa, sosiaalisia suhteita, ryhmän toimivuutta jne. (Koivunen 2009, 27). Oppimalla enemmän havainnoitavasta ryhmästä havainnoija pystyy

suunnittelemaan juuri kyseiselle ryhmälle sopivaa toimintaa tai luomaan heille sopivan ympäristön.

Koska varhaiskasvatusta tapahtuu päiväkodin jokaisena hetkenä enemmän ja vähemmän, olisikin päiväkodin työntekijöiden keskityttävä välillä ihan vain havainnoimaan lapsia ja ryhmää, ilman mitään muita häiritseviä tekijöitä ja tehtäviä. Näin he pystyisivät huomaamaan minkälaiset asiat toimivat ja mitkä eivät ja sen mukaan muokkaamaan toimintaa parhaaseen mahdolliseen suuntaan.

Mitä vanhemmaksi lapsi tulee, sitä enemmän hänellä on kykyä ja tahtoa vaikuttaa toiminnan ja tekemisen suunnitteluun. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa pitäisi ottaa myös lapsien näkemykset ja toiveet huomioon. Lapset motivoituvat ja sitoutuvat tekemiseen paljon paremmin, kun he ovat saaneet itse siihen vaikuttaa. Sallimalla lapsen osallistua turvaamme lapsen oikeuden osallistua ja vaikuttaa ja vaikutamme näin myönteisesti lapsen kehitykseen ja täysipainoisen lapsuuden takaamiseen (Pelastakaa lapset 2016).

2.3 Päiväkodin työntekijöiden ja lapsen vanhempien välinen kasvatuskumppanuus

Nykyisin puhutaan yhä enemmän lapsen vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välisestä yhteistyöstä. Tästä yhteistyöstä käytetään nimitystä kasvatus-kumppanuus tai vastuun kumppanuus. Molemmat tahot huolehtivat lapsen kasvatuksesta omilla tahoillaan yhteistyötä tehden. (Koivunen 2009, 151-152.) Kasvatuskumppanuuden keskeisiä piirteitä ovat molemminpuolinen avoimuus lapsen asioissa sekä luottamus ja tiivis yhteydenpito.

Kasvatuskumppanuudessa korostetaan molempien osapuolien tärkeyttä. Lapsen käyttäytyminen voi olla täysin erilasta kotona ja päiväkodissa. Käyttäytymistä säätelevät erilaiset viralliset ja epäviralliset säännöt. (Pihlaja & Viitala 2004, 87.) Perhettä ja päiväkodin työntekijöitä tarvitaankin huomioimaan ja tiedostamaan

molemmissa paikoissa vallitsevat käyttäytymiset sekä ottamaan ne huomioon lapsen kokonaisvaltaista kasvatusta suunniteltaessa.

Lapsen vanhemmat ovat oman lapsensa asiantuntijoita. Kuka pystyisikään tietämään paremmin lapsen asioista ja tämän toimintatavoista ja luonteenpiirteistä, kuin lapsen ensisijainen hoitaja eli useimmin vanhemmat? Ovathan he kuitenkin olleet lapsen kanssa jo raskaudesta alkaen.

Vanhemmat ovat olleet vastuussa lapsestaan koko lapsen elämän ajan ja vastuu lapsesta jatkuu vielä pitkään, sillä lapsi kasvaa ja kehittyy pitkän aikaa (Pulkinen 2002, 120). Vanhempien vastuu lapsen hoidosta jatkuu siis myös päiväkodissa, vaikka lapset ovatkin päiväkodin työntekijöiden vastuulla päiväkodissa ollessaan.

Päiväkodin työntekijöillä puolestaan on koulutuksen tuoma osaaminen ja tieto (Alila 2005, Koivusen 2009, 153 mukaan). He tietävät tarkasti lapsen kehitysvaiheet ja osaavat opettaa lapselle tämän ikätason vaatimat asiat. He huomaavat myös usein vanhempia herkemmin jos lapsen kehitys viivästyy tai tulee muita ongelmia.

Jotta lapselle pystyttäisiin tarjoamaan mahdollisimman laadukasta varhaiskasvatusta, tulisi perheen ja päiväkodin työntekijöiden välillä vallita syvä molemmin puolinen luottamus ja avoin yhteydenpito. Näin varmistetaan, että varhaiskasvatuksen ammattilaiset pystyvät omalla ammattiosaamisellaan tukemaan perhettä lapsen asioissa ja perhe puolestaan pystyy auttamaan päiväkodin työntekijöitä arjen sujuvuudessa ja varhaiskasvatuksessa kertomalla lapsestaan sellaisia asioita jotka eivät ilmene päiväkodissa, mutta ovat tärkeitä ottaa huomioon.

Yhteydenpidon avulla voidaan varmistaa mahdollisimman johdonmukainen kasvatustilanne lapsille. Johdonmukaisuus kasvatuksessa on yksi peruspilari lapsen suotuisan kasvuympäristön luomiseksi (Ahonen ym. 2009, 18). Päiväkodissa otetaan huomioon vanhempien toiveet lapsille opetettavissa asioissa. Kodeissa voidaan puolestaan muuttaa esimerkiksi päivärhythmiä vastaamaan päiväkodin rytmiä helpottaakseen lapsen siirtymistä päiväkodin ja kodin välillä.

Yhteydenpidon helpottamiseksi päiväkodeissa järjestetään erilaisia tapaamisia ja palaverieja vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen, Hoitosopimuksen kirjoittaminen ja vanhempainvartit ovat hyviä esimerkkejä päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välisistä yhteydenpidoista.

Eriyisesti varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen yhdessä on kasvatuskumppanuutta. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen tapoja, kehitystä ja huomioitavaa koskevia asioita. Tapaamisessa päiväkodin työntekijät yhdessä vanhempien kanssa saavat tilaisuuden keskustella lapsesta. Molempien tahojen ajatuksia kuunnellaan ja kirjataan sekä sovitaan yhdessä esimerkiksi kehitys-kohtia, joita molemmat tahot harjoittavat.

Vanhempainvartit ovat yleensä muodoltaan rennompia ja vapaampia kuin varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen. Vanhempainvarteissa kokoonnutaan keskustelemaan lapsen asioista ja varmistetaan, että kaikki ovat lapsen asioista samalla viivalla toistensa kanssa.

Tietysti päiväkodin työntekijät tapaavat vanhempia myös lapsen päiväkotiin tuomis- ja hakemistilanteissa. Tällöin ehditään vaihtaa kuulumisia ja kertoa miten kotona tai päiväkodissa on sujunut. Tämä aika jää usein kuitenkin liian lyhyeksi syvällisemmän keskustelun syntymiseksi, mutta kyllä siinä ehtii kuitenkin jutella yhdessä ja varmistaa, että lapsen asiat ovat kunnossa.

3 PÄIVÄHOIDON ALOITTAMINEN

3.1 Kiintymyssuhteet

Pienen lapsen yksi ensimmäisistä kehitystehtävistä on kiintymyssuhteen luominen johonkin hänelle tärkeään henkilöön, kuten äitiin, isään tai muuhun ensisijaiseen hoitajaan (Keltikangas-Järvinen 2012, 26). Kiintymyssuhteen laadulla on merkitystä koko ihmisen elämänkaaren ajan. Se luo pohjan ihmisen myöhempien ihmissuhteiden kestävyydelle. Huonot kokemukset lapsuudessa eivät kuitenkaan poissulje hyvää ja eheää aikuiselämää. Toisaalta myöskään hyvä kiintymyssuhde ei suojele myöhemmän iän ongelmilta. (Keltikangas-Järvinen 2012, 27.)

Kiintymyssuhde lapsen ja hoitajan välille alkaa muodostua heti syntymän jälkeen. Hyvän kiintymyssuhteen syntymisen edellytys on lapsen perustarpeista huolehtiminen. Pienen lapsen perustarpeet ovat riittävä ravinto, uni, hyvä hygienia sekä vuorovaikutus hoitajan kanssa (Childbirth connection 2010). Kiintymyssuhteen laatuun vaikuttaa se, kuinka hyvin ja oikein hoitaja vastaa lapsen perustarpeisiin, miten nopeasti niihin vastataan sekä kuinka johdonmukaista hoiva on. Esimerkiksi lapsen itkiessä nälkää; kuinka nopeasti hänelle annetaan ruokaa vai joutuuko vauva itkemään kauan? Osaako hoitaja ymmärtää vauvan tarvitsevan ruokaa vai yrittääkö hän vastata väärään tarpeeseen? Vastaako hän lapsen tarpeisiin aina samalla tavalla vai yrittääkö hän välillä täyttää väärää tarvetta ja välillä oikeaa?

Teoria kiintymyssuhteista perustuu 1960- ja 1970-luvulla tutkimuksia tehneen psykoanalyttikko John Bowlbyn ajatuksiin (Psychenet 2013). Kiintymyssuhteet jaetaan neljään eri kiintymyssuhdetyyppiin: turvalliseen kiintymyssuhteeseen, välttelevään ja turvattomaan, ristiriitaiseen ja turvattomaan sekä kaottiseen eli jäsentymättömään kiintymyssuhteeseen (Vauva 2015).

Turvallinen kiintymyssuhde syntyy, kun vanhempi tai lapsen ensisijainen hoitaja reagoi lapsen tarpeisiin sensitiivisesti ja johdonmukaisesti (Korkiakangas ym.

1995, 61). Turvallinen Kiintymys auttaa lasta rakentamaan turvallista, myönteistä ja vastaanottavaa suhdetta ympäristöön ja itseensä (Turunen 2005, 34). Lapsen tarpeisiin vastaaminen tukee lapsen kehitystä ja psyykkistä hyvinvointia. Psyykkisiin ja fyysisiin tarpeisiin reagoiminen ja vastaaminen sekä turvallinen ja myönteinen ilmapiiri ja empatia kehittävät lapsen hyvinvointia. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2015)

Välittelevällä ja turvattomalla tai jäsentymättömällä ja turvattomalla kiintymyssuhteella tarkoitetaan lapsen ja ensisijaisen hoitajan välistä suhdetta, jossa lapsi ei luota hoitajan apuun vaan ylikorostaa omaa osaamistaan (Hughes 2011, 21.) Vaikeat ja vaativat tilanteet ovat usein turhan haasteellisia, koska avun pyytämistä vältellään loppuun asti ja yritetään vain selvitä itsekseen.

Ristiriitainen ja turvaton tai jäsentynyt mutta epämääräinen kiintymyssuhde ilmenee puolestaan lapsen hoitajaansa ylikorostuvana luottamuksena ja omien taitojen aliarvioimisena (Hughes 2011, 21). Tässä kiintymyssuhteessa lapsi ei kehitä itseään ja harjoita uusia taitoja pelätessään epäonnistumisia.

Viimeinen kiintymyssuhde eli jäsentymätön kiintymyssuhteessa lapsi ei luota hoitajaansa, mutta ei myöskään itseensä. He ovat arvaamattomia ja reagoivat stressiin ja vaikeisiin tilanteisiin ennustamattomasti. (Hughes 2011, 21.) Tällaiset lapset välttelevät ongelmatilanteita kaikin keinoin eivätkä he myöskään kehitä itseään.

3.2 Päiväkotiryhmän merkitys lapselle

Ihmisten on tärkeää tietää kuuluvansa johonkin ryhmään (Jarasto & Sinervo 1997,159). Usein lapsen yksi ensimmäisistä ryhmistä on heidän oma päiväkotiryhmänsä. Lapselle onkin tärkeää ikätoveriensa seura ja heiltä saatu tuki. Päiväkoti on lapsen elinympäristö suuren osan päivästä, joten on tärkeää, että ryhmä on hyvä ja toimiva.

Ryhmässä lapsen maailmankuva ja persoonallisuus kehittyvät, koska he saavat tilaisuuden testilla ainutlaatuisuuttaan ja vertailla itseään muihin ryhmän jäseniin. (Kurvinen ym. 2013, 217). Tätä kautta lapsen oma identiteetti ja persoonallisuus alkavat kehittyä ja lapsen tietoisuus itsestä lujittuu. Lapsi alkaa luoda itselleen pysyvämpää minäkuva.

Saman ikäiset lapset auttavat toinen toisiaan oppimisessa, kun he esimerkiksi leikkien keskellä matkivat toistensa toimia tai riitatilanteissa miettivät miten riita saataisiin ratkaistua. Lapset kykenevätkin yleensä ratkaisemaan riitansa ilman aikuisen apua (Kurvinen ym. 2013, 218). He seuraavat välillä hyvinkin tarkasti myös muiden tekemisiä ja raportoivat vääryyksistä ja sääntöjen rikkomisista aikuisille. Tämän avulla he oppivat itsekin sääntöjen noudattamista ja oikean ja väärän miettimistä.

Lapsiryhmää voidaan havainnoida ja siitä voidaan erotella sekä positiivisia että negatiivisia ryhmäilmiöitä (Koivunen 2009, 52). Lapsen ryhmästä saatavia myönteisiä asioita ovat mm. kommunikoinnin oppiminen, ilo yhdessä tekemiseen, myönteinen riippuvuus muihin sekä yhteiset aikaansaannoksen. (Koivunen 2009, 52.) Huonoina puolina ryhmästä voi oppia kielteistä riippuvuutta muista, valtasuhteiden tuhoavaa vaikutusta sekä syntipukki-syndroomaa (Koivunen 2009, 53).

Jo pienillä lapsilla voidaan havaita roolien syntymistä ryhmätilanteissa ollessaan. Esimerkkejä ryhmän sisäisistä rooleista ovat puhuja, kuuntelija, aktiivinen sekä syrjään vetäytyjä. (Niemistö 2002, 107.) Roolit eivät kuitenkaan ole aina pysyviä, sillä rooleja on mahdollista kehittää ja muuttaa (Niemistö 2002, 92).

Parhaimmillaan päiväkotiryhmä antaa lapselle hyvät lähtökohdat oman persoonan ja minäkuvan syntyyn, vahvistaa ja opettaa sosiaalisuutta ja ryhmätilanteissa toimimista sekä luo mahdollisuuksia elinikäisten ystävyysuhteiden syntyyn.

3.3 Päiväkodin aloittaminen

Päiväkodin aloittaminen alkaa päiväkotipaikan hakemisesta. Turun kaupungilla on suositus, että hoitopaikkaa tulee hakea vähintään neljä kuukautta ennen hoidon arvetta, ja äkillistä, työllistymisestä tai kouluun pääsystä johtuvaa hoitopaikkaa kaksi viikkoa aikaisemmin (Turku 2016). Perheen on hyvä miettiä valmiiksi muutama päiväkotipaikka toive, koska joihinkin paikkoihin voi olla enemmän tunkua, joten kaikki eivät sinne pääse.

Jo ennen päiväkotipaikan varmistumista voi perhe mennä tutustumaan eri päiväkoteihin. Kuitenkin erityisesti päiväkotipaikan varmistuttua perheen kannattaa käydä tutustumassa tulevaan päiväkotiinsa. Suositeltavaa on käydä tutustumassa tulevaan päiväkotiinsa parin viikon ajan muutamina päivinä viikossa, jotta päiväkodin arki ja työntekijät tulevat koko perheelle tutuiksi ja päiväkotiin jääminen sujuisi lapsella kivottomammin. (Terve 2016.) Vanhemmat oppivatkin paljon päiväkodista ja sen ohjelmasta vain katselemalla ja seuraamalla sen toimintaa (Zero to three 2016).

Ennen päiväkodin aloitusta perhe tapaa päiväkodin johtajan ja mahdollisesti tulevan ryhmän aikuisen, joiden kanssa tehdään lapselle hoitosopimus. Hoitosopimukseen kirjataan lapsen tietoja, kuten päiväkotipäivien pituudet, lapsen yleiset tiedot sekä muuta lapseen liittyvää tietoa.

Lapsen iästä, kehitystasosta, kiintymyssuhteesta ja luonteesta riippuen päiväkotiin jääminen voi olla lapselle helppoa tai vaikeaa. Päiväkodin työntekijöiden tulee auttaa lasta kaikin keinoin sopeutumaan päiväkotiin. Vanhemmatkin voivat auttaa lapsen sopeutumisessa päiväkotiin. Kaikista valmisteluista huolimatta lapsi saattaa reagoida päiväkodin aloitukseen esimerkiksi univaikeuksin, syömisvaikeuksin, kastelulla, kiukuttelulla sekä kieltäytymällä menemästä päiväkotiin. (MLL 2016.) Yhdessä vanhemmat ja päiväkodin työntekijät voivat kuitenkin suunnitella toimia, jolla helpottaa lapsen oloa ja auttaa sopeutumisessa päiväkotiin.

Lasta voi auttaa päiväkodin aloituksessa mm. kertomalla mitä tuleman pitää ja valmistella lasta päiväkotiin. Lapsi voi ottaa myös päiväkotiin kodista ja vanhemmista muistuttavia juttuja, kuten valokuvan tai oman lelun, jotta vanhempien muistaminen helpottuu. (MLL 2016.) Lapsen jättäminen päiväkotiin olisi myös syytä hoitaa järkevästi. Lapselle sanotaan reippaasti hyvästit, annetaan halit ja pusut, ja lähdetään. Lähtöä ei saa turhaan pitkittää tai karata salaa lapsen luota pois. (MLL 2016.)

Pian päiväkodissa aloittamisen jälkeen lapsen oman ryhmän aikuiset laativat lapselle varhaiskasvatussuunnitelman yhdessä lapsen omien vanhempien kanssa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015). Varhaiskasvatussuunnitelma keskustelussa vanhemmat ja työntekijät saavat ensimmäisen tilaisuuden istua yhdessä alas ja jutella kunnolla lapsen asioista ja päiväkodin aloituksesta. Keskustelussa laaditaan samalla kasvatussuunnitelmaa, jonka avulla kullekin lapselle turvataan yksilöllinen ja heille itselleen sopiva kasvatus. Vasu-keskustelussa työntekijät ja vanhemmat pääsevät taas samalla viivalle asioiden kulusta ja lapsen asioista.

Vähitellen ajan kuluessa lapsi sopeutuu päiväkotiin ja sinne jääminen ei ole enää hankalaa tai vastenmielistä, vaan lapsi on sopeutunut osaksi ryhmää ja päiväkotia, saanut uusia kavereita sekä oppinut leikkimään muiden lasten kanssa. Tästä alkaa lapsen tavallinen päiväkotiarkea.

4 LÄHTÖKOHDAT KEHITTÄMISHANKKEELLE

4.1 Kehittämishankkeen tausta

Jokainen perhe on omanlaisensa ja siksi myös jokaisin perheen päiväkodin aloitus on erilainen. Etukäteen ei tiedä miten perhe ja erityisesti lapsi reagoi muuttuneeseen tilanteeseen ja uuteen ympäristöön. Mitä pienempien lasten päivä-kodin aloituksesta on kyse, sitä haastavampaa on ymmärtää mitä lapsi käy läpi aloituksessa, koska heillä ei ole keinoja vielä ilmaista itseään selkeästi.

Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen ammattilaisina päiväkodin työntekijöiden tulee auttaa perhettä sopeutumaan päiväkotiin ja auttaa helpottamaan sen aloittamista kaikilla mahdollisilla tavoilla. He ovat vanhempien kasvatuskumppaneita, joten heidän tulee tukea lasten vanhempia kasvattajina. (Ammattinetti 2016).

Päiväkodin henkilökunnalla on tieto ja taito luoda mahdollisimman helppo aloitus perheelle. Haasteena on vain saada tieto myös perheille, usein hyvin nopean päiväkodin aloituksen aikana.

Tiedonkulkua helpottaakseen ovat monet päiväkodit koonneet aloitusoppaan vanhemmille, jossa on samojen kansien sisällä kaikki päiväkotia ja sen aloittamista koskevat asiat. Oppaat ovat päiväkotikohtaisia ja niissä oleva tieto koskee juuri kyseisiä päiväkoteja ja sen käytäntöjä, esimerkiksi ryhmien nimet ja yhteystiedot, päiväohjelmat sekä perustiedot päiväkodista. Tietysti kaikissa aloitusoppaissa on myös samoja asioita, sillä neuvot helpompaan päiväkodin aloittamiseen ovat valtakunnallisia.

Päiväkoti Naperonummi Oy:ssä ei vielä ollut tällaista aloitusopasta vanhemmille lähetettäväksi. Niinpä minun vieraillessa päiväkodissa ensimmäisen kerran ja miettiessä millaisen opinnäytetyön voisin tehdä, ehdotti toinen päiväkodinjohtaja aloitusoppaan tekemisen. Pidín aiheesta ja sen hyödyllisyydestä päiväkodille, joten päätin valita sen omaksi opinnäytetyön aiheekseni.

4.2 Kehittämishankkeen tavoitteet

Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena syntyy yleensä jokin tuotos eli produkti, joka on jokin konkreettinen toimeksiantajalle jätettävä asia, kuten opas tai kehittämissuunnitelma (Virtuaaliammattikorkeakoulu 2015). Tuotoksesta pyritään tekemään mahdollisimman hyödyllinen toimeksiantajalle sekä vastaamaan toimeksiantajan tarpeita.

Oman kehittämishankkeenäni tarkoituksena oli luoda aloitusopas Naperonummessa aloittaville perheille. Oppaan tavoitteena oli auttaa helpottamaan perheiden ja etenkin lapsien päiväkodin aloitusta. Oppaaseen koottiin ajantasaiset tiedot Naperonummesta, sen toimintatavoista ja päiväkodin aloittamisesta.

Oppaan ensimmäinen tavoite on toimia työvälineenä niin työntekijöille kuin asiakkaillekin. Oppaan avulla työntekijät ja asiakkaat ovat samalla viivalla päiväkodin aloitukseen liittyvistä asioista. Heidän on helpompi keskustella mieleen tulevista kysymyksistä ja ajatuksista yhdessä oppaan avulla sekä tarkistaa sieltä tärkeitä asioita päiväkodin aloitusta ajatellen.

Toinen oppaan tavoitteista on helpottaa ja yhtenäistää kaikille perheille jaettavan tiedon kulkua ja sisältöä. Asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun tulisi lisääntyä kaikille jaettavan yhteisen oppaan avulla, koska kaikki saisivat samat tiedot samalla tavalla sanottuna, joten kukaan ei joudu eriarvoiseen asemaan. Tarvittavat tiedot olisi myös helppo jakaa kaikille, koska samojen kansien sisään on koottu kaikki tarvittava tieto.

Kolmanneksi tavoitteeksi tuli saada oppaasta mahdollisimman päiväkotia Naperonummea kuvaava ja helppolukuinen. Tietojen tuli olla oikeita ja juuri kyseistä päiväkotia koskevia sekä niiden tuli olla helppolukuisia ja ymmärrettäviä perheille, jotta niistä olisi oikeasti apua. Kaikki päiväkotiin liittyvät sanonnat ja termit tuli selittää niin, että kaikki ymmärtäisivät ne. Oppaaseen piti saada myös kuvia, jotta siitä tulisi houkuttelevampi ja havainnollistavampi sekä mielekkäämpi lukea.

4.3 Naperonummi kehittämishankkeen toimeksiantajana ja harjoittelupaikkana

Toimeksiantajanani ja harjoittelupaikkani toimi yksityinen päiväkotinä Naperonummi oy. Päiväkotinä sijaitsee Turun Nummessa, isossa kolmikerroksisessa omakotitalossa, jossa on hyvin kodinomainen tunnelma takkojen, oman keittiön ja kodikkaan sisustuksen ansiosta. Lisäksi piha marjapensaineen ja omenapuineen on lapsille monipuolinen ympäristö leikkimiseen ja uuden oppimiseen.

Päiväkodissa on seitsemän työntekijää sekä heidän lisäksi usein opiskelijoita ja harjoittelijoita. Kymmenenviikkoisen harjoittelunikin aikana Naperonummessa oli lisäksi kaksi harjoittelijaa/opiskelijaa ja vielä keväällä oman harjoitteluni jälkeen piti tulla taas seuraava opiskelija. Muuten Naperonummessa panostetaan henkilökunnan pysyvyyteen. Kaikki henkilökunnan vakituiset työntekijät olivat olleet talossa jo kauan tai ainakin aikoivat mielellään olla vielä pitkään siellä töissä.

Päiväkodissa toimii neljä ryhmää, jotka ovat levittäytyneet talon kaikkiin kolmeen kerrokseen. Alle 2-vuotiaat Päivänsäteet sekä 2-3-vuotiaat menninkäiset ovat alimmassa kerroksessa. Keskipörsöksessä on 3-5-vuotiaiden Tiitiäisten paikka ja ylimmässä kerroksessa ovat 5-vuotiaat Hippiäiset. Pienen kokonsa tähden Naperonummessa lapsen ikä ei määrää orjallisesti lapsen ryhmää, vaan ryhmä voitiin määrätä sen mukaan mikä sopi parhaiten lapselle. Lapset näkevät myös muiden ryhmien lapsia päivittäin ulkona ja hetken aikaa myös aamu ja iltapäivisin, jonka avulla lapset oppivat toimimaan eri-ikäisten lasten kanssa.

Päiväkodin toinen omistajista keksi kehitystyöni aiheen ja hänestä tulikin henkilö, jonka kanssa suunnittelin ja ideoin produktiani.

Harjoitteluni tein alle 2-vuotiaiden Päivänsäteiden ryhmässä. Ryhmään kuului kahdeksan lasta ja kaksi aikuista. Lapsiryhmä kuitenkin muuttui hieman harjoitteluni aikana, sillä osa lapsista vaihtoi ryhmää ja pari uutta lasta aloitti

heidän paikoilla. Naperonummen pienen koon vuoksi, pääsin seuraamaan myös muiden ryhmien toimintaa ja tutustumaan kaikkiin talon lapsiin. Esimerkiksi välipala oli koko talon lapsille samaan aikaan, joten siinä ehti hyvin jutella kaikkien lapsien kanssa.

5 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Kehittämishankkeen aikataulus

Opinnäytetyön kunnollinen aikatauluttaminen auttaa opiskelijaa saamaan työn valmiiksi tarvittavaan aikaan. Kunnollinen ja huolella tehty aikataulu säästää opiskelijan aikaa ja voimavaroja. Hänen on helppo hahmottaa työmäärä ja miten sovittaa se muihin menoihinsa. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015.)

Taulukko 1 Kehittämishankkeen aikataulu

kuukausi	mitä silloin tein
syyskuu	<ul style="list-style-type: none"> - Opinnäytetyön aiheen pohtiminen - Toimeksiantajaan tutustuminen - Aiheen lukkoon lyöminen
lokakuu-marraskuu	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelman tekeminen - Tietoperustaan tutustuminen
joulukuu-tammikuu	<ul style="list-style-type: none"> - Toimeksiantajaan tutustuminen - Produktin suunnittelu - Produktin materiaalin kerääminen - Teorian kirjoittamista
helmikuu	<ul style="list-style-type: none"> - Produktin valmistuminen - teoreettisen ja empiirisen osuuden kirjoittamista
maaliskuu	<ul style="list-style-type: none"> - Opinnäytetyön tekemistä ja kirjoittamista
huhtikuu	<ul style="list-style-type: none"> - Viimeistely ja valmiiksi saaminen

Ensimmäisen kerran opettajat alkoivat puhua opinnäytetyön tekemisestä syyskuun ensimmäisellä viikolla. Silloin oli aika ruveta miettimään millaisen opinnäytetyön tekee ja kenelle. Itse pääsin tutustumaan tulevaan toimeksiantajaani 11.9 ja silloin päätin myös aiheeni.

Seuraavaksi oli aika laatia alustavaa suunnitelmaa opinnäytetyön tekemisestä. Se huipentui opinnäytetyön ideaseminaariin 9.10 jolloin tiedossa täytyi jo olla hahmotelma tulevasta työstä.

Hahmotelman avulla oli aika ruveta tekemään opinnäytetyön varsinaista suunnitelmaa. Suunnitelma piti palauttaa 28.10 opettajien tarkistettavaksi. Tästä tasan viikkoa myöhemmin 4.11 järjestettiin suunnitelmaseminaari jossa kerrottiin muille opiskelijoille omasta suunnitelmastaan. Suunnitelmaseminaaria varten täytyi myös alkaa hahmotella tietoperustaa ja käydä läpi hyödyllistä kirjallisuutta.

Marraskuun loppupuolella 23.11 alkoi harjoittelu. Harjoittelun tein toimeksiantajalleni Naperonummen päiväkotiin. Samalla, kun tutustuin harjoittelupaikkaani, tutustuin myös toimeksiantajaani. Joulukuussa ja tammikuussa kävimme toimeksiantajani kanssa keskusteluja siitä, millainen produktistani tulee ja mitä siihen laitetaan.

Helmikuussa valmistui produkti ja annoin sen toimeksiantajalleni. Siitä eteenpäin helmi- ja maaliskuussa kirjoitin opinnäytetyötäni eteenpäin. Lopulta huhtikuussa sain kaiken kirjoitettua ja alkoi työn viimeistely. Lopullinen palautuspäivä kehittämishakkeelle oli 19.4 jolloin sen itsekkin palautin.

5.2 Produktissa tarvittavan aineiston hankintamenetelmät

Kehittämishanketta tehtäessä on hankittava aineistoa, tietoa tai haastatteluja jonka pohjalta kehittämishanketta ja itse tuotosta voi ruveta tekemään. Aineiston hankintatavat, laajuus ja muoto vaihtelevat jokaisella kehityshanketta tekevällä, mutta kaikilla sitä on oltava. (Hakala, J 1998, 115)

Toiminnallisen opinnäytetyön aineiston hankinta eroaa hieman tutkimuksellisista opinnäytetöistä, eikä toiminnallisessa opinnäytetyössä tarvitse käyttää tutkimuksellisia aineiston keruu menetelmiä, kuten tutkimuksen tai selvityksen tekemistä (Airaksinen, T & Vilka, H 2004, 56). Olin ajatellut itse tehdä vanhemmille ja työntekijöille pienet kyselyt, mutta ajallisesti siinä olisi mennyt niin kauan, että päätin niistä luopua.

Ensimmäinen produktiini liittyvä aineisto oli toisen päiväkodin aloitusopas, jonka sain toiselta Naperonummen johtajista. Tästä aloitusoppaasta näkyi selvästi, minkälaisia asioita päiväkodin aloitusoppaissa vanhemmille yleensä oli. Etsin myös erilaisia päiväkodin aloitusoppaita internetistä ja varsinkin muista opinnäytetöistä löytyi vastaavia töitä. Tein havaintojeni pohjalta listaa asioista, joita Naperonummen aloitusoppaaseen laitettaisiin.

Pidimme toisen johtajan kanssa palaverin, jossa keskustelimme listani pohjalta aloitusoppaan sisällöstä, siihen tulevasta teorian määrästä ja rungosta. Täydensimme ja karsimme yhdessä listaa, kunnes siitä muodostui molempien mielestä hyvä kokonaisuus. Palaverista minulle jäi aineistoksi paperille kirjoittamani muistiinpanot aloitusoppaan rungosta ja siihen tulevista asioista (liite 1).

Rungon hahmottamisen jälkeen piti alkaa miettiä tiedon hankkimista asioista joita aloitusoppaaseen tuli. Suurin osa asioista selvisi minulle ihan itsestään harjoitteluni kautta. Esimerkiksi Naperonummen päivärytmi oli asia, jonka opin ihan nopeasti harjoittelussa ollessani ilman sen ihmeempiä kysymyksiä tai haastatteluja. Konkreettiset neuvot päiväkodin aloittamisen helpottamiseen puolestaan oli asia, jota en harjoittelussani saanut vain havainnoimalla selville, vaan kyselin Naperonummen tapoja työntekijöiltä sekä etsin neuvoja internetistä, jonka avulla sitten kirjoitin tarvittavat kohdat aloitusoppaaseen.

Naperonummen päiväkodilla on omaa materiaalia työntekijöille päiväkodin toimintatapojen, arvojen ja periaatteiden kertomiseen. Pääsin lukemaan näitä materiaaleja ja opin niistäkin lisää Naperonummen tavoista ja aloitusoppaaseen laitettavista asioista.

Aloitusopasta varten tarvitsin kuvia; elävöittääkseni sitä ja saadakseni siitä mielenkiintoisemman ja helposti lähestyttävämmän. Kuvien aiheet ja paikat oppaassa mietin vasta kun suurin osa tekstistä oli valmista. Otin kuvia Naperonummen päiväkodista ulkoa ja sisältä omalla kännykälläni. Minulla kävi hyvä tuuri sillä juuri kuvien otto päivänä paistoi aurinko, joten kuvista tuli vielä kivempia. Osan kuvista otin myös Googlen kuvahausta ja kirjoitusohjelma Wordin ClipArt ohjelmasta.

5.3 Produktin tekeminen

Produktin varsinainen tekeminen ja kirjoittaminen alkoivat tarvittavan aineiston hankkimisen jälkeen. Aineisto oli käytävä huolellisesti läpi ja mietittävä mitkä kaikki asioista olivat minulle hyödyllisiä ja mitkä eivät sekä millaisten internet lähteiden tiedot olisivat varmasti luotettavia.

Aloitin produktin tekemisen hahmottelemalla sisällysluettelon (liite 2). Siitä näin helposti mitä asioita oppaaseen oli tulossa ja missä järjestyksessä. Lopullinen sisällysluettelo valmistui kuitenkin vasta samalla kun aloitusopaskin valmistui.

Sisällysluettelon ja hankitun aineiston avulla oli helppo alkaa kirjoittaa aloitusoppaan varsinaista sisältöä. Olin hankkinut hyvän aineiston sekä tarvittavat tiedot ja muistiinpanot asioiden kirjoittamista varten, joten kirjoittaminen sujui suhteellisen kivuttomasti. Toisaalta aikataulun kanssa oli ongelmia, koska harjoittelu vei suurimman osan ajasta arkipäivisin.

Kirjoitin produktiani harjoittelun aikana, joten minulla oli mahdollisuus tehdä tarkentavia kysymyksiä sisällöstä aina tarpeen vaatiessa. Siitä oli apua, sillä huolellisesta aineistonkeruusta huolimatta tarvitsin vielä joitain tarkempia tietoja muutamista kirjoittamistani aiheista, kuten läheisestä Kuuvuoren nuorisotilasta, jossa vanhemmat lapset kävivät jumppaamassa, mutta johon en itse päässyt ollessani alle 2-vuotiaiden ryhmässä.

Kun teksti oli kirjoitettu valmiiksi, oli aika miettiä aloitusoppaan ulkonäköä. Millaisia fontteja käytettäisiin sekä millaisia värejä ja kuvia tulisi. Fontin pidin ihan tavallisena, jotta sitä olisi helppo lukea, mutta otsikoihin lisäsin väriä saadakseni ulkoasusta houkuttelevamman ja rennomman. Kuvia puolestaan olin ottanut päiväkodissa mm. päiväkotirakennuksesta ja lasten askarteluista. Lisäsin ne sopiviin kohtiin ja etsin vielä muutaman päiväkotiaiheisen kuvan internetistä varmistaakseni hienon ja houkuttelevan kokonaisuuden.

Produktin valmistuttua lähetin sen päiväkodin johtajalle ja kyselin mahdollisista lisäyksistä ja korjauksista. Opas oli muuten kunnossa, muutaman pikku kielioppivirheen korjattuani. Lisäksi kuvat olivat jostain syystä siirtyneet eri paikkoihin, tekstin päälle, päiväkodin tietokoneella kuin mihin olin ne itse alun perin laittanut. Tämä ongelma saatiin kuitenkin korjattua niin, että päiväkodin johtaja siirsi päiväkodin koneella kuvat taas oikeille paikoilleen.

6 KEHITTÄMISHANKKEEN PRODUKTI

6.1 Opas vanhemmille päivähoiton aloitukseen

Kehittämishankeen tuotos eli produkti on opas vanhemmille päiväkodin aloitukseen. Opas lähetetään vanhemmille, joilla on jo hoitosopimus Naperonummessa ja joiden lapset aloittavat pian päiväkodin. Opas on sähköisessä muodossa, jotta sitä on tulevaisuudessa helppo muokata ja täydentää. Opas on helppo lähettää vanhemmille sähköpostitse tai tarvittaessa tulostaa paperisena, mikäli sähköinen muoto on hankala vanhemmille.

Oppaassa on paljon yksityisiä tietoja päiväkodista, kuten puhelinnumeroita, sähköpostiosoitteita ja muuta, joten toimeksiantajani ei halunnut sitä julkaistavan kehittämishankkeeni yhteydessä. Sain kuitenkin luvan julkaista sisällysluettelon (liite 2) josta näkee millaisia asioita oppaasta löytyy.

Aloituseroppaassa on ensiksi kerrottu lyhyesti aloituseroppaan tarkoituksesta; esitellä päiväkotia Naperonummi Oy sekä antaa neuvoja päiväkodin aloitukseen. Varsinainen teksti alkaa kuvauksella Naperonummen yleisistä asioista kuten toimintaympäristöstä, päiväjärjestyksestä ja ryhmistä.

Oppaassa on lyhyet kuvaukset joka ryhmästä kuten lapsien iät ja ryhmän sijainti talossa. Päiväjärjestys on kuvattu yleisemmällä tasolla; kellonaika ja mitä silloin yleensä tehdään, kuten kello 8.00 aamupala ja vapaata leikkiä. Perheet oppivat tarkemman päiväjärjestyksen paremmin vieraillessaan päiväkodissa ennen varsinaista aloitusta.

Käytännönasiat kuten lapsen tuomis- ja hakemistilanteet, poissaolot ja kuukausisuunnitelmat ovat myös tärkeitä selittää vanhemmille yhteisesti, jotta kaikki noudattavat samoja sääntöjä. Selkeät listat vaatteista ja tavaroista joita päiväkodissa tarvitaan auttaa vanhempia tuomaan päiväkotiin oikeat varusteet ja helpottaa pakkaamista sekä toimii konkreettisenä apuna päiväkodin aloituksessa.

Käytännönasioiden lisäksi aloitusoppaan täytyy kertoa päiväkodin aloittamisesta ja siihen liittyvistä asioista, kuten hoitosopimuksen tekemisestä, varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta, päiväkodin pehmeästä aloituksesta sekä konkreettisia neuvoja kuinka aloituksesta saadaan helpompi. Kaikki edellä mainitut asiat on sisällytetty aloitusoppaaseen selkeästi ja helposti ymmärrettävällä tavalla; käsitteet on selitetty, ammattisanastoa tai lyhenteitä ei ole käytetty, ilman selittämistä ja asiat on kerrattu riittävän lyhyesti, jotta kaikki ne jaksavat lukea.

Aloitusoppaan loppuun on koottu päiväkodin yhteystiedot. Jokaisen ryhmän sähköpostiosoitteet ja numeron ovat yhdellä sivulla, jolloin oikean tiedon etsiminen helpottuu.

Aloitusoppaasta tuli lopulta 9-sivuinen. Yksien kansien sisälle on koottu kaikki oleelliset tiedot Naperonummea aloitteleville. Sivumäärä ei kuitenkaan paisunut mielettömän pitkäksi, vaan se pysyi kohtuuden rajoissa, jotta lukijan mielenkiinto säilyy loppuun asti, eikä lukeminen lopu kesken.

Aloitusopas sisältää kuvia päiväkotirakennuksesta, lapsien piirustuksista sekä muutamasta muusta päiväkotiin liittyvästä asiasta. Kuvat auttoivat luomaan helposti lähestyttävän kokonaisuuden sekä auttoivat havainnollistamaan asioita.

6.2 Produktin hyödyt ja käyttömahdollisuudet

Aloitusoppaan idea on lähtöisin toimeksiantajaltani ja heidän tarpeestaan sellaiselle. Toteuttamalla toimeksiantajani toiveen tiesin tekeväni tuotosta, jota voitaisiin oikeasti hyödyntää ja joka tulisi käyttöön sen valmistuttua.

Antamalla saman aloitusoppaan jokaiselle Naperonummessa aloittavalle perheelle, päiväkoti takaa antavansa samat tiedot kaikille. Näin varmistetaan jokaisen saavan samat ohjeet ja tiedot tasavertaisesti ja taataan jokaiselle mahdollisimman hyvä aloitus päiväkodissa.

Vanhemmat saavat aloitusoppaan avulla kaiken tarvittavat tiedon päiväkodin aloitukseen liittyen kätevästi yksien kansien sisällä. Sieltä on helppo katsoa tarvittavat asiat. Oppaassa on listattu selkeästi esimerkiksi kaikki asiat jotka päiväkotiin pitää itse viedä. Pakatessaan päiväkotia varten vanhemmat voivat katsoa listasta, että heillä on kaikki tarpeellinen mukana.

Oppaassa on selitetty kaikki käytetyt käsitteet, jotta jokainen ne ymmärtävät. Siellä on myös käsitelty esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmaa tai hoitosopimuksen tekemistä, joten ne eivät olisi ihan vieraita asioita vanhemmille, jotka eivät ole perehtyneet päiväkotimaailmaan sen enempää, ja joiden ensimmäinen lapsi vasta aloittaa päiväkodissa. Vanhempien ei tarvitsekaan jännittää uusia asioita niin paljoa kaiken muun lisäksi, kun ne ovat jo entuudestaan edes jotenkin tuttuja.

Aloitussopas on tehty sähköiseen muotoon, joten sitä voi muokata tarpeen vaatiessa miten paljon tahansa ja päivittää tietoja ajantasaisiksi. Tämä varmistaa aloitusoppaan pitkäaikaisen käyttömahdollisuuden. Tietokoneelta sen voi myös tulostaa paperiseksi tarpeen vaatiessa.

Produkti on tehty ja suunniteltu suoraan päiväkoti Naperonummea ajatellen, joten sillä ei ole laajempaa käyttömahdollisuutta. Se on kuitenkin kyseiselle päiväkodille hyödyllinen.

7 POHDINTAA

7.1 Kehittämishankkeen luotettavuus

Aloitusopas Naperonummessa aloittavien lasten vanhemmille päiväkodin aloituksesta oli pitkälti Naperonummen asioiden ja päiväkodin aloitukseen liittyvien juttujen selittämistä ymmärrettävästi vanhemmille. Niinpä minun oli saatava välitettyä Naperonummesta mahdollisimman myönteinen, perusteellinen ja todentuntuinen kuva, kertomalla kuitenkin kaikki tarvittava tieto päiväkodin aloitukseen liittyen.

10 viikon harjoitteluni päiväkotia Naperonummessa antoi minulle hyvät lähtökohdat produktin suunnitteluun ja tarvittavan tiedon keräämiseen. Ehdin nähdä monenlaisia tilanteita ja olla mukana parin lapsen päiväkodin aloituksessa, joten sain siitä omakohtaista kokemusta, jonka avulla aloitusopasta oli helpompi kirjoittaa ja asioista tuli todenmukaisempia.

Etsin osan asioista myös internetistä. Yritin valita mahdollisimman luotettavia lähteitä esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliiton sivut, joka ovat valtakunnallisesti tunnettu järjestö ja jonka päätavoitteena on tukea lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016).

Saatuani aloitusoppaan valmiiksi olisin voinut vielä paremmin kysyä muiden työntekijöiden mielipiteitä oppaasta ja mahdollisia parannusehdotuksia. Tämän avulla olisin saanut otettua myös muiden työntekijöiden ideat paremmin huomioon. Nyt lähetin valmiin oppaan toiselle johtajista ja kysyin vain hänen mielipidettään aloitusoppaasta. Hän oli kuitenkin tyytyväinen, kunhan sain korjattua vielä muutaman kirjoitusvirheen eikä häneltä ainakaan tullut mitään parannusehdotuksia.

Harjoitteluni päiväkodissa loppui juuri saatuani aloitusoppaan valmiiksi, joten en sen vuoksi päässyt seuraamaan oppaan käyttöön ottoa ja hyötyjä. Tietysti olisin voinut ottaa myöhemmin Naperonummeen yhteyttä ja kysellä aloitusoppaan käytöstä. Tulen kuitenkin viemään kokonaan valmiin opinnäytetyöni

Naperonummeen, joten silloin saan tilaisuuden jutella aloitusoppaan käytöstä ja kokemuksista.

Kehittämishankkeeni perustui vahvasti olemassa oleviin Naperonummen asioihin ja päiväkodin aloitukseen liittyviin asioihin, joten omat mielipiteeni ja arvoni eivät vaikuttaneet voimakkaasti produktiini ja kehittämishankkeeseeni. Tämän johdosta tulokset ovat ainakin sen puolesta luotettavia ja paikkaansa pitäviä.

7.2 Kehittämishankkeen eettisyys

Etiikalla tarkoitetaan oikean ja väärän tutkimista ja pohtimista (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2016). Kehittämistyön eettisyys koostuu oman tekemisen ja toimimisen pohtimisesta sekä arvioinnista; eli miten työtä on tehnyt ja olisiko voinut parantaa jotain vai sujuiko kaikki hyvin.

Kehittämistyöni aihe oli hyvä ja mielenkiintoinen. Koin, että siitä on oikeasti minulle hyötyä tulevaisuutta ja myöhempää uraa päiväkodissa ajatellen, joten sen tekeminen oli mielekästä. Vaikka työ oli mielekästä, välillä oli vaikeuksia saada sitä tehtyä ja olisin joitain juttuja voinut tehdä eritavalla, jos voisin niihin vielä vaikuttaa. Esimerkiksi aikataulussa pysyminen olisi voinut sujua paremmin. Suunnitelmassani olin ajatellut tekeväni kaikki vaaditut asiat seminaareille, mutta todellisuudessa kuitenkin lipsuin siitä jonkin verran. Tämä tietysti aiheutti töiden kasautumisen ihan loppumetreille kehittämishankkeeni lopullista palautuspäivämäärää ennen. Tunnen kuitenkin omat työskentelytavat ja mieltymykset ja parhaiten saan tehtyä asioita juuri ennen lopullista palautuspäivää. Tietysti tämä tapa on raskas itselleni ja tiedostan pystyväni pääsemään helpommalla, jos tekisin asioita pikkuhiljaa ja käyttäisin paljon aikaa niihin, mutta toimii nämä loppukiritkin.

Yhteydenpito toimeksiantajani kanssa olisi voinut sujua paremmin. Olisin itse voinut keskustella johtajan kanssa enemmän. Toisaalta hänen sairasloma ja talviloma myös vaikeuttivat yhteydenpitoa. Kehittämistyöni tekemistä olisi kuitenkin saattanut helpottaa aktiivisempi yhteydenpito. Toisaalta työn tekeminen sujui vähemmälläkin yhteydenpidolla ihan hyvin. Koska meidän aikataulumme

menivät hieman ristiin ja se vaikutti yhteydenpitoon, huomasin kuinka tärkeää yhteinen aika ja yhteydenpidon helpous on.

7.3 Ammatillinen kasvu

Jo ennen viimeistä harjoitteluani ja kehittämishankettani olin ollut useaan otteeseen harjoitteluissa ja työelämään tutustumisissa päiväkodissa ja se oli ympäristönä minulle tuttu. Halusin kuitenkin syventää osaamistani pitkällä, 10 viikon, harjoittelulla ja päiväkotiin suuntaavalla kehittämishankkeella. Tämä olikin järkevää, sillä kaiken työn ja opiskelun jälkeen koen oppineeni tänä aikana valtavasti.

10 viikon harjoittelun aikana oppi päiväkodin arjen ja siellä työskentelystä tuli sopivasti rutiininomaista, eli päivärtymistä tuli tuttu ja oma paikka työyhteisössä vahvistui, lapset tulivat tutuiksi ja oma osaaminen kehittyi. Pääsin seuraamaan vierestä, kuinka muutamat lapset aloittivat päiväkodin ja miten aloitusta tuettiin. Tästä oli hyötyä niin kehittämishankkeen kuin oman ammatillisen kasvunikin kannalta.

Kehittämishanketta varten luin paljon erilaista kirjallisuutta tukemaan kehittämishanketta sekä oppimistani. Osa lukemastani tiedosta, kuten lasten kiintymyssuhteet olivat minulle entuudestaan tuttuja, mutta jo hieman unohtuneita asioita, joita sain kirjojen avulla kerrattua. Päiväkodin aloittamiseen liittyvät käytännöt olivat sen sijaan hieman vieraampia, joten pääsin kehittämishankkeeni kautta niihin tutustumaan. Onnekseni päiväkodin aloitti siellä ollessani pari lasta, joten sitäkin kautta aloitus tuli tutummaksi ja aloitukseen liittyvät asiat konkreettisemmiksi. Esimerkiksi huomasin hyvin, kuinka toinen lapsista ensin itki paljon jäätyään päiväkotiin, eikä suostunut kunnolla syömään, mutta jo viikon jälkeen hänessä näkyi selkeä muutos, kun hän jäi jo paljon helpommin päiväkotiin ja söi itse reippaasti ruokansa.

Vaikka projektitöitä on sosionomikoulutukseni aikana tehty useampia, tuli koko prosessin kulku kunnolla itselleni tutuksi vasta kehittämishankkeeni myötä. Isoin syy on varmasti se, että tämä oli ensimmäinen kerta, kun jouduin oikeasti itse tekemään kaiken alusta loppuun saakka, kun taas muina kertoina ryhmä on ollut aina kanssani tekemässä projekteja. Vaikka olin kauan miettinyt, että tekisin parin kanssa opinnäytetyöni, oli yksin tekeminen loppujen lopuksi kuitenkin hyvä juttu.

Itse kaiken tekemisestä olen oppinut hoitamaan tarvittavat asiat. Kukaan ei ollut nyt tekemässä kanssani töitä, joten minun oli tehtävä kaikki itse ja tästä syytä esimerkiksi yhteyden pitäminen toimeksiantajani kanssa vahvistui, vaikka yhteydenpidossa olikin välillä hankaluuksia. Myös aikataulutusta ja siinä pysyminen parani kehittämishankkeeni myötä. Olen huomannut hoitavani asiat kypsemmin myös muissa elämän osa-alueissa opinnäytetyökokemukseni jälkeen.

Uskoin vahvasti ennen kehittämistyön aloittamista, että en saa kirjoitettua tarpeeksi pitkää tekstiä enkä osaa käyttää tarpeeksi lähteitä. Kehittämistyöni loppumetreillä huomasin kuitenkin, että tekstiä oli kertynyt tarvittava määrä ja lähteitäkin oli huomattavasti. Näin ollen olen huomannut kehittyneen molemmissa. Uskon myös, että tulen jatkossakin onnistuneesti kirjoittamaan pitkiä juttuja.

LÄHTEET

Ahonen, T.; Lyytinen, H.; Lyytinen, P.; Nurmi, J.; Pulkkinen, L.; Ruoppila, I. 2009. Ihmisen psykologinen kehitys. 1.-4., painos. Helsinki: WSOY pro Oy.

Airaksinen, T. & Viikka, H. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2., painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ammattinetti 2016. Lasten päivähoito. Viitattu 13.4.2016. www.ammattinetti.fi > Ammattialat > hae alat > lasten päivähoito

Ammattinetti 2016. Lastentarhanopettaja. Viitattu 18.4.2016. www.ammattinetti.fi > Ammatit > Hae ammatit > Lastentarhanopettaja

Asetus lapsen päivähoitosta 16.3.1973/239

Childbirth connection 2010. Journey to parenthood. Viitattu 30.3.2016. <http://www.childbirthconnection.org/article.asp?ck=10530>

Ekström, L.; Leppämäki, P. & Vilen, M. 2008. vuorovaikutuksellinen tukeminen. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Hakala, J. 1998. Opinnäytetyö luovasti – Kehittämis- ja tutkimustyön opas. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hughes, D. 2011. Kiintymyksen vanhemmuus – Toimivuutta vanhemmuuteen. Tampere: PT-Kustannus.

Hujala, E. & Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jarasto, P. & Sinervo, N. 1997. Alle kouluikäisen lapsen maailma. 2. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2016. Eettinen osaaminen. Viitattu 7.4.2016 <http://oppimateriaalit.jamk.fi/eettinenosaaminen/>

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015. Aikataulusuunnitelma. Viitattu 22.10.2015. Etusivu>Opinnäytetyöpakki>SoTeLi

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus.

Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. WSOY.

Koivunen, P. 2009. Hyvä päivähoito. Jyväskylä: PS-kustannus.

Korkiakangas, M.; Lyytinen, H. & Lyytinen, P. 1995. Näkökulmia kehityspsykologiaan – Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY:n graafiset laitokset.

Kurvinen, A.; Neuvonen, S.; Siven, T.; Vartiainen, J.; Vihunen, R. & Vilen, M. 2013. Lapsuus – erityinen elämänvaihe. 1.-5. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016. MLL edistää lapsiperheiden hyvinvointia. Viitattu 29.3.2016 Etusivu> Tietoa MLL:sta

MLL 2016. Lapsi aloittaa päivähoiton. Viitattu 14.4.2016. www.mll.fi > vanhempainnetti > tukivinkkejä arjen tilanteisiin > lapsi aloittaa päivähoiton

Niemistö, R. 2002. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. 5., uudistettu painos. Tampere: Palmenia-kustannus.

Opetushallitus 2015. Varhaiskasvatus. Viitattu 15.3.2016. Etusivu> Kasvatus, koulutus ja tutkinnot> Varhaiskasvatus

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Varhaiskasvatus. Viitattu 15.3.2016. Etusivu> Koulutus & varhaiskasvatus> Varhaiskasvatus

Pihlaja, P. & Viitala, R. 2004. Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. Sanoma Pro.

Psychenet 2013. Kiintymyssuhdeteoria. Viitattu 9.4.2016. <https://psychenet.wordpress.com/mielen-tutkimus-ja-hoito/kiintymyssuhdeteoria/#tyylit>

Pulkkinen, L. 2002. Mukavaa yhdessä. Keuruu: PS-kustannus.

Pelastakaa Lapset. Osallisuus. Viitattu 15.3.2016. <http://pelastakaa lapset.fi/toiminta/vaikuttamistyo/osallisuus/>

Sosiaali- ja terveysvirasto 2013. Päiväkotitoiminta. Viitattu 16.3.2016. Sosiaali- ja terveysvirasto> Julkaisut> Muita julkaisuja> Päiväkodin tilasuunnitteluohjeita> Päiväkotitoiminta

Terve 2016. lapsi aloittaa päiväkodin. Viitattu 14.3.2016. www.terve.fi > Etusivu > Raskaus & lapset > Leikki-ikä

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2015. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu). Viitattu 15.3.2015 <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/lapset-perheet/suunnitelmat/lapsen-varhaiskasvatussuunnitelma-vasu>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitost 2015. Kiintymyssuhteen merkitys ja sen tukeminen. Viitattu 14.4.2016. www.thl.fi > vammaispalvelujen käsikirja > Lapset & perheet > Pienet lapset > kiintymyssuhteen merkitys ja sen tukeminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitost 2015. Varhaiskasvatus. Viitattu 15.3.2016. www.thl.fi > Aiheet > Lapset, nuoret ja perheet > Peruspalvelut > Varhaiskasvatus

Tohtori 2016. Perushoito. Viitattu 13.4.2016. www.tohtori.fi > Etusivu > Lääkärikirja > Haku

Turku 2016. Ilmoittautuminen päivähoitoon ja esiopetukseen. Viitattu 11.4.2016. Etusivu> Päivähoito ja koulutus> Päivähoito ja esiopetus> Ilmoittautuminen päivähoitoon ja esiopetukseen

Turunen, K. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena kustannus Oy.

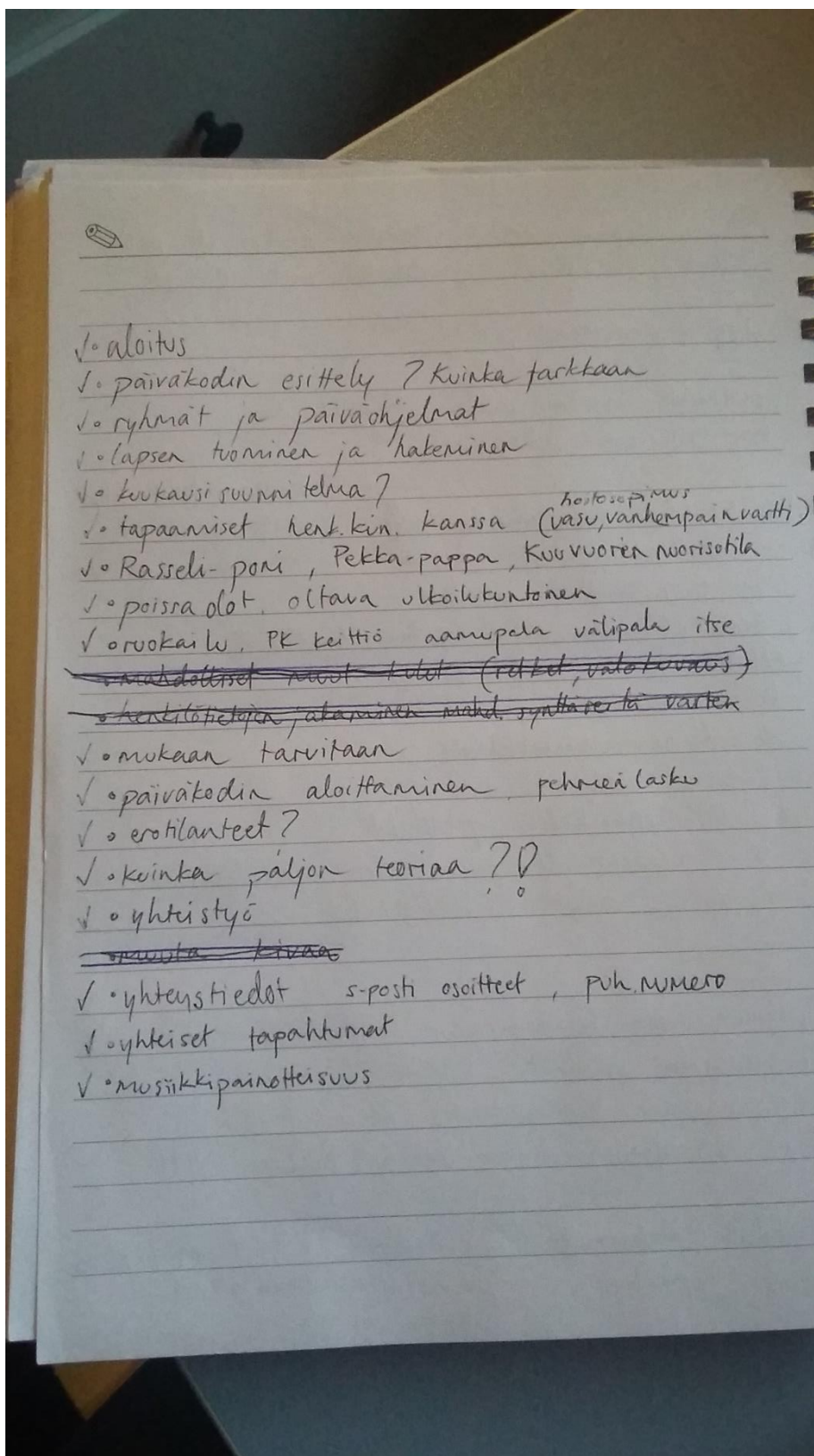
Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36

Vauva 2015. Marianne Rautanen. 4 eri kiintymyssuhteen mallia – ja näin turvallinen suhde syntyy. Viitattu 9.4.2016. <http://www.vauva.fi/artikkeli/lapsi/vauva-ja-taapero/4-eri-kiintymyssuhteen-mallia-ja-naina-tu-rvallinen-suhde-synty-y>

Virtuaaliammattikorkeakoulu 2015. Monimuotoinen/toiminnallinen opinnäytetyö. Viitattu 21.10.2015. Opinnäytetyön ohjausprosessi > ERILAISET OPINNÄYTETYÖT > Monimuotoinen / toiminnallinen opinnäytetyö > Monimuotoinen / toiminnallinen opinnäytetyö

Zero to three 2016. choosing quality child care. Viitattu 14.4.2016. www.zerotothree.org > Home > Early care and education > Child care

Suunnitelma aloitusoppaasta

Naperonummen aloitusoppaan sisällysluettelo

Sisällys

Mikä aloitusopas.....	3
Naperonummi.....	3
Ryhmät.....	4
Päivärytmi.....	5
Lapsen tuominen päiväkotiin.....	5
Lapsen hakeminen päiväkodista.....	5
Kuukausisuunnitelma.....	5
Poissaolot.....	6
Mukaan päiväkotiin tarvitaan.....	6
Yksilöllistä Naperonummessa.....	7
Tapaamiset henkilökunnan kanssa.....	7
Päiväkodin aloittaminen.....	8
Miten helpottaa päiväkodin aloitusta.....	8
Yhteistyö.....	9
Yhteiset tapahtumat.....	9
Yhteystiedot.....	9